

[Holstein.]

det har jeg været inde paa før og skal ikke uddybe nærmere her; det er et historisk Spørgsmaal, som det skal være interessant at tage op med det ærede Medlem ved en anden Lejlighed. Men det, jeg vilde gøre gældende her, er, at det forekommer mig, at de Strømninger, som nu er fremme i den saakaldte kapitalistiske Overklasse, baade i England, Amerika og Tyskland — det ærede Medlem Hr. Stauning var ogsaa inde paa dette — tyder netop paa, at man er i Færd med at bringe det kapitalistiske System i Gevind igen.

Det ærede Medlem Hr. Borgbjerg var enig med Professor Birck, i, at baade den danske og den engelske Arbejdsgiver gennemgaaende staar tilbage for Tysklands, og det tror jeg, det ærede Medlem har Ret i — maaske ogsaa for Amerikas, men ganske sikkert for Tysklands —, jeg er aldeles sikker paa det, for saa vidt den danske Arbejdsgiver angaar. Det er det triste ved det. Men lige saa berettiget det ærede Medlems Kritik af Arbejdsgiverne og Industrilederne er, lige saa oprigtigt maa jeg give den højtaerede Finansminister Ret i den Bemærkning, han fremsatte: bare vore Arbejderledere, navnlig vore politiske Arbejderledere, var lige saa fremsynte og forstaaende, som deres Kolleger er i Sverige, England og Tyskland! Jeg tror derfor, at vore Arbejderledere og vore Bedriftsledere i Henseende til Evne til at være bagud, til ikke at forstaa Tidens Krav kan tage hinanden broderligt under Armen.

Det er utvivlsomt overordentlig vanskeligt at komme til frugtbare økonomiske og sociale Reforme her i Landet paa Grund af den uhyre Kortsynethed og Mangel paa Forstaaelse, som er til Stede baade paa ledende Arbejderhold og ledende Arbejdsgiverhold. Det danske Samfund ledes, saa vidt jeg kan se, frem efter Diagonalen i et Kræfternes Parallelogram, hvor der paa den ene Side staar et hensynsløst, demagogisk præget politisk Parti og paa den anden Side et smaatskaaret, kortsynet Oligarki — ja, jeg tør roligt sige smaatskaaret indtil Fedtethed, og naar et Samfund skal gaa frem efter Diagonalen i et saadant Kræfternes Parallelogram, er det ikke saa underligt, at vi i Øjeblikket økonomisk og socialt sidder i det, som vi gør.

Formanden: Da det vilde være ønskeligt at tilendebringe Forhandlingerne om denne Sag i dette Møde, henstiller jeg til den ærede Taler og til efterfølgende Talere,

at de koncentrerer deres Tale mere om det foreliggende Lovforslag, end Tilfældet har været under den sidste Del af Forhandlingerne.

Holstein: Hvis det ærede Medlem Hr. Borgbjerg vilde læse en Kontrakt, som jeg har med, og som nylig er sluttet mellem Lederen af den store nye engelske Kemi-kaliekoncern, Sir Alfred Mond, paa den ene Side og de i denne Kæmpekoncern beskæftigede Arbejdere paa den anden Side, vilde det ærede Medlem, hvis han ikke var Socialist — jeg ved ikke rigtig, om det ærede Medlem er Tilhænger af Opretholdelsen af det kapitalistiske Samfund og Reformering paa dettes Grund, eller han er Statssocialist i gammel Marxistisk Forstand —, men hvis det ærede Medlem stod paa samme Grundlag som det ærede Medlem Hr. P. Munch og jeg, vilde han hilse den Reform, der har fundet Sted gennem denne Kontrakt, som et stort Fremskridt i Retning af en bedre Fordeling af Kapitalen og et produktionsmæssigt bedre Forhold mellem Arbejdsgivere og Arbejdere. Det er den engelske Arbejderleder Mr. Frank Hodges, som talte her forleden Dag, der har sendt mig dette agreement mellem Sir Alfred Mond og hans Arbejdere. Det var Mr. Frank Hodges, der var Forhandler paa de paagældende Arbejderes Vegne med Sir Alfred Mond.

Hvis vore danske Arbejdsgivere saa, hvad denne Kontrakt gaar ud paa, baade administrativt i Henseende til Ledelse, Arbejdernes Meddelagtighed i Bedriftens Ledelse, Mulighederne for at udligne Lønoverensstemmelser og Arbejdernes Andel i Udbyttet — ja, jeg tør sige, at hvis alle vore store og større og mindre Langkjer, er saa dette agreement, vilde de forfærdes og harmes i deres Sjæls Inderste. Men maa jeg i samme Forbindelse sige, at denne Industrileder nu er konservativt Underhusmedlem, han har tidligere været liberalt Underhusmedlem, men han gik over til Konservatismen, da han saa, i hvilken Grad . . . . .

Formanden: Jeg henstiller paa ny til det ærede Medlem ikke vedblivende at fjerne sig saa meget fra det foreliggende Lovforslag.

Holstein: Det er blot til Belysning.

Formanden: Det er alt for omstændeligt til Belysning af dette.